

Godkänd årsmötet 24.4.2025

SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND - VERKSAMHETSPLAN 2025

**Tillsammans för
högklassig utbildning,
livskraftig kultur och
meningsfull fritid
på svenska**

SYDKUSTEN
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

Innehåll

1.	Allmänt.....	3
1.1	Vision och mission	3
1.2	Samhället omkring oss	4
1.3	Våra mål år 2030	5
1.4	Våra mål 2025–2027	6
1.5	Mål och mätare för Sydkustens verksamhet 2025.....	7
2.	Förvaltning, ekonomi och kommunikation.....	8
2.1	Styrelse och arbetsutskott	8
2.2	Personal	9
2.3	Ekonomi	9
2.4	Kommunikation och synlighet	9
2.5	Samarbete, projekt och hörande	10
2.6	Strategi, planer, tillgänglighet och hållbarhetsfrågor	10
2.7	Digital säkerhet.....	10
2.8	Mål och mätare inom förvaltning, ekonomi och kommunikation.....	11
3.	Utbildningspolitisk verksamhet	11
3.1	Småbarnspedagogik	12
3.2	Grundläggande utbildning, andra stadiet och högre utbildning.....	12
3.3	Sektoröverskridande intressebevakning	12
3.2	Morgon-, eftermiddags- och klubbverksamhet	13
4.	Kulturpolitisk verksamhet	14
4.1	Nätverksträffar och kontaktlänk	14
4.2	Kulturfortbildning och jobbskuggning	15
4.3	Kultursatsningar i Åboland	15
5.	Projektverksamhet	16
5.1	Läsande eftis	16
5.2	Kultorum – forum för grundläggande konstundervisning	17
5.3	Medskapande läsning hela vägen.....	18
5.4	MEP – Mera EU-projekt till Svenskfinland	19
5.5	Skolbiblioteksutredningen	20
6.	Sydkustens ordkonstskola	22
6.1	Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet	22
6.2	Utveckling av kompetens och verksamhet inom ordkonst	22
6.3	Pedagogiskt material och undervisningshelheter	23
7.	Uppföljning och utvärdering	24

1. Allmänt

Syftet med Sydkustens landskapsförbund är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenska utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena på verksamhetsområdet. Vi arbetar tillsammans med våra medlemskommuner och samarbetspartner för att den finlandssvenska befolkningen ska ha tillgång till kultur och utbildning på svenska och på en fullgod nationell nivå. Sydkustens landskapsförbund upprätthåller Sydkustens ordkonstskola.

Sydkustens landskapsförbund r.f. har 16 medlemskommuner: Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Ingå, Kimitoön, Kyrkslätt, Lappträsk, Lovisa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo. Sydkustens landskapsförbund r.f. grundades 1998 då Nylands svenska landskapsförbund och Åbolands kulturråd gick samman. Avsikten var att stärka samarbetet kring frågor som berör den finlandssvenska befolkningen med tyngdpunkt på frågor som berör utbildning och kultur. Samma uppdrag fortsätter.

1.1 Vision och mission

Vision för Sydkustens landskapsförbund:

Tillsammans för högklassig utbildning, livskraftig kultur och meningsfull fritid på svenska.

Mission och syfte för Sydkustens landskapsförbund:

Sydkustens landskapsförbund arbetar aktivt och målmedvetet för utbildning och kultur på svenska. Som sakkunniga bevakar vi de frågor som är relevanta för den finlandssvenska befolkningen och våra medlemskommuner. Vi initierar och driver projekt som främjar våra målsättningar. Vi skapar olika nätverk och verkar därmed för ökat samarbete över kommun- och organisationsgränser.

Sydkustens landskapsförbund r.f. (Sydkusten) arbetar tillsammans med sina medlemskommuner och andra aktörer för att garantera och utveckla tillgången till kultur och utbildning på svenska på en nationellt hög nivå. Vår uppgift är att synliggöra vikten av det svenska språket, den svenska utbildningen och kulturen samt bevaka frågor av speciell relevans för den svenska och tvåspråkiga befolkningen. Genom olika nätverk och i samarbete med kommun och stat arbetar vi, som organisation inom tredje sektorn, för att främja en högklassig utbildning, en levande kultur och en meningsfull fritid på svenska i Finland. I vårt arbete för vi dialog med olika aktörer i Norden. Vi arbetar för alla åldersgrupper men vår verksamhet har betoning på barn och unga.

Sydkustens landskapsförbund r.f. har idag 16 medlemskommuner i Nyland och Åboland. Verksamheten arrangeras främst i dessa regioner men sträcker sig också till hela Svenskfinland och även till språköarna. Verksamheten är inkluderande, vilket innebär att flera kommuner och organisationer välkomnas i arbetet för en jämlik och starkt levande svenskspråkig vardag.

Vårt stadgeenliga syfte är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda svenska utbildningspolitiska frågor samt främja svenska kultursträvanden.

Förbundet fullföljer sitt syfte genom att

- ta initiativ till projekt och utredningar som stöder förbundets syfte
- främja och arrangera utbildnings- och kulturverksamhet i samarbete med kommuner och andra sammanslutningar
- verkställa olika uppgifter enligt överenskommelse med kommunerna
- samordna internationella projekt och kontakter
- bevaka frågor som har speciell relevans för den finlandssvenska befolkningen
- fungera som upprätthållare av Sydkustens ordkonstskola och erbjuda utbildning i enlighet med förbundets syfte.

1.2 Samhället omkring oss

Bildnings- och kultursektorns roll i kommunerna har förändrats och fått en större tyngd i och med vårdreformen. Samtidigt har kommunernas ekonomiska ramar ändrats. Befolkningsutvecklingen visar att den äldre befolkningen ökar samtidigt som de yngre årskullarna på flera håll minskar inom alla utbildningsstadier.

Flera reformer inom bildningsväsendet såsom utvidgad läroplikt och förlängd förskola samt den nya lagen om småbarnspedagogik ställer nya krav på personaltillgång och -behörighet. Samtidigt råder stor brist på behörig personal inom utbildningen, speciellt inom småbarnspedagogiken. Framtidsforskare ser skolan och småbarnspedagogiken som avgörande faktorer för svenskans framtid i Finland. En högklassig utbildning på svenska garanterar en fortsatt levande flerspråkighet i samhället.

Statens utbildningspolitiska redogörelse med sikte på år 2040 lyfter upp vikten av en svensk-språkig utbildning och tar fram många olika målsättningar som styr hur utbildningen inklusive småbarnspedagogiken ska utvecklas framöver. Visionen i den nationella läskunnighetsstrategin är att Finland ska bli världens mest multilitterata land, det vill säga den mest läs- och skrivkunniga nationen år 2030.

Lagstiftningen förutsätter en jämlik tillgång till kultur, konst och bildning. Den förebyggande välfärdsservicen i kommunerna utvecklas samtidigt som kommunerna har varierande möjligheter att erbjuda tjänster på olika sätt till alla invånare inom kultur och idrott. Megatrender såsom klimatförändringen har inverkan på hur tjänster och service erbjuds och produceras framöver. Även kommunernas storlek och befolkningsstruktur kommer att påverkas.

1.3 Våra mål år 2030

- 1. På alla nivåer är utbildningen på svenska av hög kvalitet och tillgången till behörig personal är god i våra medlemskommuner.** Vi bidrar till att den svenskspråkiga lärstigen är attraktiv. Vi verkar för att en trygg, svenskspråkig eftermiddagsverksamhet av hög kvalitet erbjuds i kommunerna och av olika tjänsteleverantörer. Genom att initiera och inta en aktiv roll i samarbeten och projekt, stöder vi på olika sätt en förbättrad tillgång till behörig personal, utvecklingen av utbildningen på svenska och den språkstärkande verksamheten inom bildningen. Vi skapar och upprätthåller nätverk samt samarbetar med beslutsfattare, ansvarspersoner i kommuner och organisationer, utbildningsanordnare och personalgrupper för att säkra utbildning och eftermiddagsverksamhet av hög kvalitet.
- 2. En livskraftig kultur på svenska är en naturlig del av verksamheten i alla våra medlemskommuner.** För att främja en bred och jämlik tillgång till kultur på svenska för både konsumenter och utövare tar vi initiativ till samarbeten över kommungränserna. Vi deltar i och initierar gemensamma projekt tillsammans med kommuner, organisationer och andra aktörer. Trots de nedskärningar som planeras inom sektorn, utgår vi ifrån att tillgången till konst och kultur samt en meningsfull fritid och möjlighet till livslångt lärande är grunden för välbefinnande. Vi främjar samverkan mellan kulturaktörer och kommuner.
- 3. Vi främjar ordkonsten som konstform och utvecklar den både inom konstundervisning som övrig utbildning.** Sydkustens ordkonstskola erbjuder ordkonstundervisning i alla våra medlemskommuner. Ordkonstskolan agerar som resurscentrum för ordkonst inom småbarnspedagogik, förskoleundervisning, den grundläggande utbildningen och andra stadiet samt för ordkonst som en del av kommunernas läsfrämjande verksamhet. Läs- och skrivförmågan har följder för hur barns och ungas framtid utvecklas. Barns och ungas rätt till hobbyverksamhet och möjlighet till en högklassig konstundervisning ger förutsättningar för en meningsfull fritid och välmående. Därför samarbetar vi med konstskolor i olika regioner oberoende av konststart. Vi arbetar för en jämlik och inkluderande tillgång till grundläggande konstundervisning och därtill ordkonst som hobbyverksamhet i de olika kommunerna och regionerna.
- 4. Vi är en samlande kraft med framtidsperspektiv.** Styrkan i organisationen är bredden bland dem som är involverade i verksamheten: aktörer på gräsrotsnivå, politiker och andra beslutsfattare, lokala och nationella aktörer. I samarbetet över kommun- och organisationsgränserna skapar vi modeller och helheter, hållbart och utan överlappningar. Vi för en aktiv dialog med olika aktörer på nationell, nordisk och europeisk nivå. Vi blir hörda i frågor om utbildning och kultur då kommunala lösningar, nationella utvecklingsprojekt och strukturreformer görs eller lagstiftning inom området bereds. I våra nätverk verkar vi för att olika aktörer och kommunerna med framgång ska möta de utmaningar som reformer ställer, samt för att de ska hitta de rätta formerna för sin verksamhet inom bildning, kultur och fritid. Alla kommuner med svenskspråkig grundläggande undervisning och småbarnspedagogik inom Nyland, Åboland och språköarna är medlemmar i Sydkustens landskapsförbund. Vi arbetar för en ökad integration på svenska.
- 5. Vår verksamhet är målinriktad, transparent och hållbar.** Vi har den kunskap som krävs för att vara en föregångare inom tredje sektorn. Verksamheten svarar på de behov som samhället har och ekonomin står på en stadig grund. Vi diskuterar öppet med våra medlemskommuner, finansiärer och samarbetspartner som alla har en viktig roll i hur

verksamheten utvecklas och målen nås. Våra beslutsfattare har en aktiv roll i organisationens strategiska utveckling. Beslutsfattandet i organisationen är demokratiskt och transparent och interaktionen mellan medlemskommunerna, de förtroendevalda och personalen betonas. Vår kommunikation är öppen, tillgänglig och inbjuder till dialog. Vår personal är den kunniga och erfarna resurs som möjliggör att verksamheten lyckas. Vår personalpolicy utgår från arbetsglädje, utveckling, kunskap och inspiration.

1.4 Våra mål 2025–2027

Våra mål för Sydkustens landskapsförbund åren 2025–2027:

1. Utbildningen på svenska håller hög kvalitet på alla nivåer:
 - förbättrad tillgång till behörig personal inom utbildning och småbarnspedagogik samt en fungerande arbetsmiljö
 - ökad språkstärkande verksamhet som främjar läs- och skrivkunnighet hos barn och unga
 - trygg och tillgänglig morgon- och eftermiddagsverksamhet samt meningsfull hobbyverksamhet för barn och unga.
2. Den svenskspråkiga kulturen lever:
 - kultursamarbetet är över kommungränserna i Åboland och Nyland samt i övriga delar av Svenskfinland
 - tillgången till utrymmen för konst och kultur främjas
 - regelbundet återkommande gemensam kultursatsning eller projekt där olika generationer kan mötas kring kulturella upplevelser.
3. En utökad undervisning i ordkonst och ökat samarbete för att trygga en mer jämlik tillgång till konstundervisning. Ordkonsten som konstform främjas och ordkonsten utvecklas både inom grundläggande konstundervisning som inom övrig utbildning:
 - ökad kompetens inom ordkonstskolan i och med utveckling av läroplanen och ordkonsten som konstform, ökade resurser för att utveckla och stärka den pedagogiska kompetensen i ordkonst samt ökat samarbete med högskolor
 - hållbar framtid för ordkonstskolans verksamhet
 - ökad undervisning i ordkonst för att förstärka utbudet av och tillgängligheten till grundläggande konstundervisning i samhället
 - ett aktivt och kontinuerligt diskussionsnätverk upprätthålls kring konstundervisning i Svenskfinland.
4. En samlande kraft med framtidsperspektiv:
 - vi hörs i ökad grad i frågor kring utbildning och kultur
 - flera samarbetsprojekt samt integrationsprojekt på svenska inom kultur, utbildning, och eftermiddagsverksamhet

- ökad efterfrågan på att bli medlem i organisationen för att stärka den svensk- och tvåspråkiga verksamheten. Speciell fokus på språköarna och en utveckling av samverkande medlemskap
 - ökat samarbete med medlemskommunerna i syfte att uppnå målsättningarna i strategin samt för att utveckla utbildning och kultur på svenska.
5. En målinriktad och hållbar verksamhet med en öppen och tillgänglig kommunikation:
- tydligare kommunikation genom ny kommunikationsstrategi, uppdaterat visuellt utseende och ökad resurs för kommunikation samt ökad synlighet
 - ökade möjligheter till kompetensutveckling för personal och styrelse samt en flexibel arbetsmiljö
 - jämlik och hållbar verksamhet.

1.5 Mål och mätare för Sydkustens verksamhet 2025

För varje verksamhet och projekt inom Sydkustens landskapsförbund finns konkreta mål och mätare som följer upp utfallet och genomslagskraften av verksamheten.

Under 2025 är de övergripande målen och fokusområdena inom Sydkustens landskapsförbund att:

1. ha en hållbar verksamhet och ekonomi där yrkesskicklig personal, ett aktivt styrelsearbete samt digital säkerhet stärker förutsättningarna och utvecklingen av verksamheten för att främja utbildning och kultur på svenska
2. utveckla det utbildningspolitiska arbetet med ökad intressebevakning för olika sektorer inom bildningen samt tillsammans med andra aktörer arbeta för den svenskspråkiga utbildningen
3. stärka det kulturpolitiska nätverksarbetet mellan kommuner, kulturaktörer och organisationer samt ha en aktiv fortbildningsverksamhet kring aktuella teman, som samarbetet med välfärdsområden och intressebevakning av kulturpolitiska frågor
4. upprätthålla ett nätverk för aktörer inom morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten, höja statusen för verksamheten genom ökad synlighet samt erbjuda fortbildning för ledarna för att stärka deras kompetens
5. skapa en hållbar struktur för ordkonstskolan, arrangera och utveckla grundläggande konstundervisning i ordkonst, samarbeta kring ordkonstlärarutbildningen samt erbjuda ordkonst i olika former för barn och unga för att främja konstformen samt i läs- och skrivfrämjande syfte
6. genomföra Kultorum, Läsande eftis, Medskapande läsning, MEP-projektet och Skolbiblioteksutredningen i enlighet med projektmålsättningar.

Verksamheten inom Sydkustens landskapsförbund utvärderas med följande mätare:

- Mätarna för vart och ett verksamhetsområde inom Sydkustens landskapsförbund har följts upp och 80% av dem har uppnåtts.
- Ekonomin under verksamhetsåret är i balans och ett +/-0 resultat uppnåtts.
- Det utbildningspolitiska arbetet har en ökad intressebevakning jämfört med 2024, det utbildningspolitiska nätverket har sammankommit fyra gånger och arbetet med andra aktörer för den svenskspråkiga utbildningen är aktivt. 100 personer har deltagit i seminarier.
- Det kulturpolitiska nätverket har sammankommit var sjätte vecka och fyra regionala träffar har arrangerats. Över 140 personer har deltagit i fortbildning och seminarier och intressebevakningen av kulturpolitiska frågor har ökat.
- Nätverket för morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten har sammankommit 2–3 gånger, 4 fortbildningsdagar har arrangerats med 80 deltagare/helhet, ökad synlighet i media samt 10 webbartiklar publicerats om morgon- och eftermiddagsverksamheten.
- Utvecklingen av en hållbar struktur för ordkonstskolan har inletts, 700 barn och unga i och under skolåldern har deltagit i regelbunden ordkonstundervisning samt 2500 barn och vuxna nåtts av annan ordkonstverksamhet, läroplaner allmän/fördjupad färdigställts och utvecklingssamarbetet kring ordkonstlärarutbildningen fortsatt.
- Projekten genomförs enligt projektplan, mål och mätare. Därtill har för Kultorum utvecklats en exitplan för fortsatt arbete kring ett forum för grundläggande konstundervisning, Läsande eftis har genomförts i alla svensk- och tvåspråkiga kommuner, Medskapande läsning hela vägen har startats med fortbildning, seminarium och undervisning samt MEP-Mera EU-projekt till Svenskfinland har inletts med utbildningstillfällen, projektansökningar och lobbyarbete för breddad finansiering till civilsamhället. Utredningen av skolbiblioteken i de svenskspråkiga skolorna har färdigställts och presenterats under början av året.

2. Förvaltning, ekonomi och kommunikation

Sydkustens landskapsförbunds högsta beslutande organ är årsmötet, som utser ordförande och styrelse för förbundet. Den operativa verksamheten leds av direktören som också fungerar som föredragande och sekreterare i styrelsen. Till förvaltningen hör ekonomiförvaltningen och kommunikationen för hela förbundet. Sydkusten har kontor i Helsingfors och Pargas.

2.1 Styrelse och arbetsutskott

Årsmötet väljer ordförande och styrelse som på sitt konstituerande möte utser två vice ordförande och ett arbetsutskott. Därtill fungerar olika arbetsgrupper i syfte att utveckla verksamheten och öka delaktigheten i såväl beslut som verksamhet. Styrelsen sammanträder under året för 6–8 möten och arbetsutskottet enligt behov. Arbetsutskottet fungerar som ordkonstskolans direktion.

2.2 Personal

Personalstyrkan i verksamhetsplanen och den budget som uppgörs på basen av planen uppgår vid årets början till 13 anställda på hel- eller deltid inom ordinarie verksamhet, ordkonstskolan och projekt. Inom ordkonstundervisningen arbetar därtill under läsåret i medeltal 8 timanställda. I den utsträckning som beviljade projektmedel och andra bidrag tillåter, anställer förbundet personal vid behov utöver de nuvarande anställda. Därtill kan studerande med lämplig studieinriktning erbjudas praktikplats på Sydkustens kanslier såväl i Helsingfors som i Pargas.

Personalens välmående, kompetensutveckling och samarbete på arbetsplatsen är i fokus under året. Personalen erbjuds motions- och kultursedlar, subventionerad lunchförmån och utbildningsmöjligheter och möjlighet att delta i gemensamma planerings- och rekreationsdagar. Utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen, arbetarskyddet och samarbetskommitténs arbete stöder målsättningarna för personalvälmående, kompetensutveckling och samarbete på arbetsplatsen tillsammans med arbetshälsovårdstjänsterna. För att utveckla förutsättningarna för god arbetshälsa samt trivsel på arbetsplatsen och motarbeta risker till utbrändhet och psykisk överbelastning samt eventuella risker gällande fysisk belastning kartläggs personalens uppfattningar och åsikter om arbetsförhållanden.

2.3 Ekonomi

Vid sidan av den basfinansiering kommunerna står för via sina medlemsavgifter är förbundet beroende av extern projektfinansiering från staten, kommuner och privata fonder och stiftelser. Sydkusten strävar efter att skapa finansieringsstrukturer som garanterar en kontinuitet i verksamheten.

I osäkra tider och med allt större nedskärningar i bland annat statlig finansiering för tredje sektorn stärks behovet av allt större flexibilitet och möjlighet till anpassning under förändringar i ekonomiska läget. Det är dock viktigt att verksamheten kan tryggas trots sparkrav. Därför satsar Sydkusten på att utveckla upphandlingsförfaranden och söker aktivt nya modeller för att finansiera sin grundverksamhet.

Verksamheten anpassas enligt den finansiering som erhålls.

2.4 Kommunikation och synlighet

Kommunikationen till medlemskommuner, samarbetspartner och finansiärer stärks. Verksamheten kommuniceras utåt på webbplatsen sydkusten.fi genom artiklar och via informationsbrev till kommuner, finansiärer och övriga samarbetspartner. Närvaron i sociala medier ökar och tillgängligheten i vår information förbättras.

Sydkustens kommunalvalsprogram kommuniceras ut aktivt inför kommunalvalet på våren. Kommunalvalsprogrammet lyfter upp relevanta och aktuella frågor kring utbildning, kultur, konstundervisning och eftermiddagsverksamhet.

Sydkustens kommunikationsstrategi utvärderas och uppdateras regelbundet. Sydkustens visuella identitet planeras uppdateras under året ifall extern finansiering för detta kan erhållas. och webbplatsen sydkusten.fi förnyas för de ska bli mer tidsenliga och användarvänliga. Den senaste omfattande uppdateringen av förbundets grafiska och visuella profil gjordes för 15 år sedan.

2.5 Samarbete, projekt och hörande

Sydkusten intar under år 2025 en aktivare roll för att bevaka de kärnområden som hör till Sydkustens uppdrag. Andelen fleråriga samarbetsprojekt i syfte att nå våra målsättningar ökar och aktiva ställningstaganden ger ökad synlighet för utbildnings- och kulturellerade frågor på svenska. För att stöda den svenskspråkiga organisationsverksamheten utvecklas under året en projektverksamhet i syfte att initiera och underlätta för tredje sektorn att söka EU-bidrag för verksamheten. Det här är i linje med det stadgeenliga syftet att bevaka frågor som har relevans för den svenskspråkiga befolkningen. I verksamheten utvecklas också organisationens färdigheter för en ökad integrering på svenska.

2.6 Strategi, planer, tillgänglighet och hållbarhetsfrågor

Under året implementeras strategin för åren 2025–2027, som utarbetades under hösten 2024.

Under året fortsätter implementeringen av Sydkustens jämställdhets- och likabehandlingsplan. Planen fungerar som rättesnöre för Sydkustens interna och externa arbete och tar även i beaktande tillgängligheten i verksamheten.

Ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet i verksamheten betonas. Ekonomiskt kommer förbundets basfinansiering från de medlemsavgifter som kommunerna betalar. Därtill behöver förbundet extern finansiering för att kunna genomföra verksamheten. Extern finansiering utgörs av bidrag och understöd från fonder, stiftelser, staten och kommuner. Verksamheten anpassas efter finansieringen och ekonomin följs upp regelbundet.

Social hållbarhet kommer fram genom en tydlig arbetsfördelning, flexibel arbetstid, satsning på god arbetshälsa och en aktiv dialog mellan kollegerna. Vår utvecklingsplan för arbetsgemenskapen, samarbetsdelegationen och arbetarskyddet bidrar alla till att en social hållbarhet. Verksamheten arrangeras så att principer om tillgänglighet beaktas.

Sydkusten arbetar aktivt för att vara en föregångare för ekologisk hållbarhet. Detta uppnås bland annat genom att avstå från onödiga anskaffningar, återvinna teknologisk apparatur, prioritera allmänna kommunikationsmedel och digitala lösningar, sortering och minskad pappersanvändning samt genom att beakta miljömässig hållbarhet i fråga om anskaffningar och anlitande av tjänster. Våra direktiv för konkurrensutsättning beaktar utöver ekonomi och kvalitetsaspekter också miljöpolicy och hållbarhet.

Kulturell hållbarhet betonas i vår verksamhet genom de aktiviteter som vi förverkligar inom såväl det kulturpolitiska som utbildningspolitiska arbetet för att främja utbildning och kultur på svenska.

2.7 Digital säkerhet

Sydkusten deltog år 2024 för första gången som organisation i Veckan för digital säkerhet som ordnas varje höst av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (DVV). Under veckan erbjöds hela personalen möjligheter att ta del av infomaterial om digital säkerhet. Digital säkerhet och cybersäkerhet är genomgående teman under året. Arbetet för att vidare utveckla digitala kompetenser och förbättrad cybersäkerhet fortsätter under år 2025 med särskild vikt på att identifiera utvecklingsbehov inom personalen. Även styrelsen erbjuds möjlighet att ta del av Sydkustens interna kompetenshöjande material.

Sydkustens GDPR-policy utvärderas och uppdateras enligt behov.

2.8 Mål och mätare inom förvaltning, ekonomi och kommunikation

Mål för 2025 är att:

1. utveckla kommunikationen och öka Sydkustens synlighet samt aktivitet i frågor som hör till våra kärnområden
2. utveckla Sydkustens visuella utseende om skild extern finansiering erhålls och även utveckla Sydkustens webbsida
3. fortsätta utveckla delaktigheten och transparensen i organisationens förvaltning och stöda beslutsfattarna genom ökad kommunikation och intern fortbildning
4. stärka personalens kompetens enligt behov samt upprätthålla och utveckla arbetsförmågan och arbetsglädjen enligt planen för upprätthållande av arbetsförmågan och mäta arbetstillfredsställelsen
5. ta initiativ till olika samarbeten för att främja högklassig utbildning, livskraftig kultur och en meningsfull fritid samt att främja den svenskspråkiga befolkningens intressen
6. skapa en verksamhet som beaktar ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet
7. hela personalen har genomgått den interna cybersäkerhetsutbildningen och en cybersäkerhetsstrategi har tagits fram.

Mätare för verksamheten att:

- 8 informationsbrev sänds ut under året och webbsajten uppdateras veckovis med en ny artikel
- 4 uttalanden görs under året gällande frågor som har anslutning till utbildning och kultur på svenska samt kommunalvalsprogrammet kommuniceras ut till politiska partier och till allmänheten
- alla hel- eller deltidsanställda deltar i 1–2 fortbildning(ar) under året (intern fortbildning medräknad) och 1 personalkartläggning genomförs
- styrelsen sammankommer 6–8 gånger under året och styrelsefortbildning anordnas under året
- förbundet deltar i 2–3 samarbetsprojekt för att främja förbundets syfte och målsättningar
- fortsatt utbildning om digital säkerhet anordnas för personalen och en strategi för digital säkerhet har tagits fram
- 20% färre utskrifter tas ut år 2025 än år 2024 och färre material än tidigare trycks.

3. Utbildningspolitisk verksamhet

Sydkustens landskapsförbund arbetar för utbildningsfrågor på svenska inom förbundets regionala område med målet att stärka framgångsrika verksamhetsförutsättningar för den svenskspråkiga utbildningen på alla stadier.

Sydkusten samarbetar med medlemskommunerna, anordnare av utbildning för personal i utbildningssektorn (andra stadiet, yrkeshögskolor och universitet), fonder och stiftelser, Utbildningsstyrelsen samt centralorganisationer för olika intressegrupper.

Sydkusten upprätthåller och utvecklar även webbplatsen svenskskola.fi där kontaktuppgifter om svenska skolor och enheter inom småbarnspedagogik finns tillgängliga.

3.1 Småbarnspedagogik

Tillgången till behörig personal inom den svenska småbarnspedagogiken i huvudstadsregionen samt i allt högre grad även i andra medlemskommuner i verksamhetsområdet är fortsättningsvis den högsta prioriteten i Sydkustens satsningar inom småbarnspedagogiken. För att småbarnspedagogiken ska hålla hög kvalitet ska den kunna locka till sig personal och erbjuda arbetsplatser där personalen både trivs och kan förverkliga sitt uppdrag. Det här har betydande effekter för barnen i vårt samhälle.

Sydkusten fortsätter diskutera med kommunerna och andra för småbarnspedagogiken relevanta aktörer hur man målmedvetet kan arbeta för att lösa behovet av personal. Också frågan om hur vi får fler unga att söka sig till utbildningarna inom branschen är aktuell. Genom Sydkustens utredning från år 2024¹⁾ om behörigheten bland personalen i medlemskommunerna, fortsätter vi att sätta agendan för diskussioner som förs och insatser som görs under 2025 för att upphjälpa situationen.

¹⁾ <https://sydkusten.fi/Site/Data/2866/Files/Material/Kartlaggning-av-smabarnspedagogik-2024.pdf>

3.2 Grundläggande utbildning, andra stadiet och högre utbildning

Behoven av insatser för att öka andelen behöriga klasslärare, speciallärare och specialklasslärare inom Sydkustens verksamhetsområde kvarstår. Därutöver behövs satsningar på tillräckligt antal studie- och elevhandledare, ett behov som ytterligare förstärkts i samband med den utvidgade läroplikten. Sydkusten följer upp hur behovet av studiehandledare utvecklar sig.

Inom svenskspråkig utbildning finns behov av satsningar på en utökad tillgång till adekvata läromedel på svenska. Sydkusten följer med läget och återkommer under året till frågan om det finns behov av åtgärder från Sydkustens sida.

Flera ämneslärare går i pension inom de närmaste 5–10 åren. Också en stor andel rektorer går i pension. Sydkusten diskuterar om eventuella insatser för att förbereda sig på detta och säkra lärartillgången tillsammans med medlemskommunerna och andra organisationer. Pensionsfrågan tas upp som tema i möten med Sydkustens utbildningspolitiska grupp.

Elevunderlaget minskar i kommunerna och flera kommuner ser sig tvungna att se över både skolnät och enheter inom småbarnspedagogiken. Sydkusten bevakar frågan och för diskussioner med medlemskommunerna om vilka krav det ställer för utbildningen och vilka förändringar det för med sig.

Sydkusten fortsätter som delägare till Svenska Framtidsskolan i Helsingfors (Practicum).

Sydkusten fortsätter stödja och samarbeta med utbildningsanordnarna i synnerhet inom de utbildningar och lärtigar som gäller småbarnspedagogik och grundläggande utbildning (klasslärare). Material från projektet *Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb* överräcktes under hösten 2024 till Helsingfors universitet och under året fortsätter vi utröna samarbetsformer.

3.3 Sektoröverskridande intressebevakning

Sydkusten synliggör svenska frågor som är aktuella inför kommunalvalet 2025. Andra sektoröverskridande frågor inom utbildningsväsendet är möjligheter till integration på svenska och demokratifostran i skolorna i syfte att öka barns och ungas delaktighet i samhällsbygget. Under året fortsätter Sydkusten utveckla och verka för framtidsförutsättningarna för det svenskspråkiga utbildningsväsendet i samarbete med andra organisationer.

Mål för 2025 är att:

1. Sydkusten bereder en rundabordsdiskussion om småbarnspedagogikens villkor och framtid. Till diskussionen inbjuds organisationer för att tillsammans fundera på lösningar för branschen
2. för personal inom småbarnspedagogik arrangeras kompetenshöjande seminarier i Sydkustens medlemskommuner. Innehållet och temat planeras tillsammans med kommunernas chefer för småbarnspedagogik
3. fortsätta utveckla och verka för framtidsförutsättningarna för det svenskspråkiga utbildningsväsendet i samarbete med andra organisationer
4. synliggöra aktuella svenska utbildningsfrågor.

Mätare för verksamheten är att

- samla 25 organisationer till rundabordsdiskussion om småbarnspedagogikens situation
- arrangera två seminarier för småbarnspedagoger som samlar 50 deltagare vardera
- hålla fyra möten för Sydkustens utbildningspolitiska grupp under 2025 med 20 deltagande organisationer och kommuner
- aktivt samarbeta med andra organisationer för att utveckla och verka för framtidsförutsättningarna för det svenskspråkiga utbildningsväsendet
- nå upp till 12 000 besök på sajten Svenskskola.fi

3.2 Morgon-, eftermiddags- och klubbverksamhet

Sydkusten stöder de tvåspråkiga kommunerna inom morgon-, eftermiddags- och klubbverksamheten nationellt. Sydkusten ansvarar för den finlandssvenska referensgruppen för morgon- och eftermiddagsverksamhet samt klubbverksamhet som består av representanter från såväl myndigheter som kommuner och övriga aktörer inom området. För att den svenska verksamheten ska hålla hög kvalitet behövs ett kontinuerligt samarbete med centrala aktörer.

Fokusområden under år 2025 är att lyfta fram verksamhetens särdrag och betydelse i samhället, upprätthålla och stärka nätverket av aktörer och serviceproducenter i Svenskfinland. Genom att arrangera fortbildning för personal inom morgon- och eftermiddagsverksamheten erbjuder vi rum för att fördjupa yrkeskunskapen och växa i sin yrkesroll. Därtill är ett fokusområde att öka medvetenheten och kompetensen i läsfrämjande genom projektet Läsande eftis som riktar sig till hela Svenskfinland.

År 2024 har det gått 20 år sedan lagen om morgon- och eftermiddagsverksamhet trädde i kraft. Under läsåret 2024–2025 samarbetar det svenska nätverket för morgon- och eftermiddagsverksamhet kring en kampanj för att synliggöra verksamhetens särdrag, styrkor och betydelse i samhället. Organisationer, kommuner, utbildningsanordnare samt övriga aktörer inom morgon- och eftermiddagsverksamheten i Svenskfinland involveras. Varje månad presenteras ett nytt tema och en aktör/organisation inom verksamheten.

Sydkustens senaste kartläggning av morgon- och eftermiddagsverksamheten i Svenskfinland publicerades hösten 2024 och resultaten kommer att lyftas fram i kontakt med aktörer på olika nivåer under år 2025. Sydkustens rapporter är viktiga för kommuner och serviceproducenter i Svenskfinland och nationellt eftersom ingen annan gör motsvarande arbete.

Mål för 2025 är att:

1. stärka kompetensen hos personalen inom morgon- och eftermiddagsverksamheten

2. ge redskap för att kunna arbeta läsfrämjande
3. ha ett aktivt nätverksarbete med olika aktörer
4. höja statusen för verksamheten och öka synligheten genom att stärka och utveckla samtalet om eftermiddagsverksamheten i Svenskfinland med avstamp i kartläggningen från 2024.

Mätare för verksamheten är:

- 2 fortbildningsdagar per termin för personal med 80 deltagare
- att projektet Läsande eftis har genomförts i alla svensk- och tvåspråkiga kommuner samt språköarna
- 2–3 nätverksträffar för ansvarspersoner inom området
- 10 webbartiklar med olika teman och fokus på att synliggöra verksamheten mångsidigt.

4. Kulturpolitisk verksamhet

Sydkusten är en kulturfrämjande agent med god insyn i kulturfrågor. Vår strävan är att främja kulturell utveckling och öppen dialog mellan kommuner, organisationer och kulturaktörer. Vi för kontinuerliga diskussioner med våra medlemskommuner och andra samarbetspartner och tar aktivt initiativ till och medverkar i olika kulturprojekt och nätverk. Som intressebevakare för kultur på svenska i Finland lobbar vi för och främjar kultursatsningar på svenska i våra medlemskommuner och generellt i Svenskfinland.

4.1 Nätverksträffar och kontaktlänk

Genom välfungerande nätverk där de kulturansvariga i våra medlemskommuner regelbundet träffas verkar vi gemensamt för att invånarna i medlemskommunerna får ett mångsidigt kulturutbud, också på svenska. Samarbete och gemensamma strävanden är mycket viktiga när resurserna stramas åt och det fortfarande finns olösta frågor kring ansvarsfördelning och resurser i kommuner och välfärdsområden.

Sydkusten har en viktig roll som kontaktlänk till ett flertal olika organisationer och kan arrangera verksamhet som kompletterar det som kommunerna gör i egen regi. Sydkusten kan följa med och informera nätverken om aktuella kulturfrågor samt koordinera mångpartssamarbeten.

Digitala nätverksträffar för kommunernas ansvariga för kulturverksamheten fortsätter och därtill arrangeras regionvisa digitala möten. Målet är att upprätthålla dialogen mellan kulturenheterna i närliggande kommuner och att de närvarande ska kunna utbyta information och diskutera aktuella frågor sinsemellan

Hösten 2025 ordnas ett större kulturseminarium till vilket de kulturansvariga och kulturaktörerna i alla medlemskommuner inbjuds för att ta del av inlägg om aktuella frågor, diskutera med varandra och nätverka. Träffen ordnas i samarbete med någon av Sydkustens medlemskommuner.

Sydkusten utreder under år 2025 möjligheterna att inleda ett projekt kring nordiska kulturnätverk.

Under året inleds planeringen av ett nytt projekt kring hållbar kultur. Hållbarhet ur både ekologisk, ekonomisk och social synvinkel är nödvändigt att beakta för alla som verkar inom kulturfältet. Tack vare goda samarbetsmöjligheter kan Sydkusten vara en drivande kraft för denna utveckling. I projektet involveras både kommuner och kulturaktörer och det utmynnar i kulturupplevelser som allmänheten får ta del av.

4.2 Kulturfortbildning och jobbskuggning

En lyckad fortbildning för kulturaktörer som arbetar på svenska arrangerades år 2024 i Åboland och år 2025 förs konceptet ut till övriga regioner. Detta sker i samarbete med kommunerna. Syftet med fortbildningen är att stärka kulturaktörernas kompetens när det gäller att på bästa sätt skapa och nå ut med verksamhet dels till seniorer och inom vården, dels till barngrupper. I fortbildningen medverkar inbjudna expertgäster och frågor om finansiering och specialbehov tas upp vid sidan om erfarenhetsutbyte, diskussioner och nätverkande.

Jobbskuggning för kulturarbetare inleds under året. Jobbskuggningen går ut på att kommunernas kulturanställda besöker varandra under ett par dagar för att se hur motsvarande arbete går till på en annan ort. Genom att utbyta erfarenheter får de som deltar utvecklingsidéer med tanke på kulturverksamheten i sina kommuner och kollegerna kan hjälpas åt att hitta lösningar på gemensamma utmaningar och frågor. Sydkusten står för koordinering och initiativ, samt samlar in kommentarer av deltagarna för att kunna sammanställa tips- och erfarenheter som alla i nätverket får ta del av.

4.3 Kultursatsningar i Åboland

I Åboland samlas de organisationer som arrangerar grundläggande konstundervisning till regelbundna möten för att tillsammans utveckla och samarbeta kring verksamhet för barn och unga. Sydkusten har fortsättningsvis en aktiv koordinerande roll i detta samarbete. Kulturskolorna i Åboland deltar i kampanjen *Kreativitet i politiken* i samarbete med Förbundet för grundläggande konstundervisning och samarbetar kring ett gemensamt publikevenemang där eleverna visar upp vad de skapat.

Sydkusten deltar tillsammans med ett flertal andra svenskspråkiga kulturorganisationer i ett samarbete kring Åbo bokmässan. Syftet med samarbetet är att utöka det svenskspråkiga innehållet under bokmässan, samt för Sydkustens del också att synliggöra ordkonsten. Samarbetet har vuxit år för år och innebär att allt fler svenskspråkiga i Åboland, både barn och vuxna, besöker mässan och tar del av programmet.

Mål för 2025 är:

1. ökad dialog och stärkt samarbete inom kultursektorn genom digitala nätverksträffar för kommunernas kulturansvariga, regionvisa diskussionsträffar och temaföreläsningar för kulturansvariga och kulturaktörer
2. att utveckla kulturverksamheten på svenska genom att arrangera fortbildning för kulturaktörer, arrangera ett gemensamt kulturseminarium för kulturaktörer och kulturansvariga samt jobbskuggning för kulturarbetare
3. ett fortsatt fungerande nätverk för kulturskolor i Åboland med gemensam verksamhetsutveckling och ökat samarbete mellan kulturskolorna
4. att främja kultur på svenska genom god insyn i aktuella kulturfrågor och genom att aktivt ta del i diskussioner och samlarbetsprojekt
5. att Sydkusten deltar i diskussioner med andra organisationer på kulturfältet och tar ställning till rapporter och utredningar. Vår verksamhet håller hög kvalitet och är attraktiv för våra samarbetspartner att medverka och delta i.

Mätare för verksamheten är att:

- 10 deltagare per nätverksträff för kommunernas kulturansvariga deltar var sjätte vecka

- 4–7 deltagare deltar i regionvisa digitala möten och minst ett möte per termin hålls med alla fyra regioner (Åboland, västra Nyland, huvudstadsregionen och östra Nyland)
- fyra regionvisa diskussionsträffar eller temaföreläsningar arrangeras med 7–20 deltagare per träff
- 3–4 fortbildningshelheter för kulturaktörer arrangeras på olika håll i Sydkustens område. Varje fortbildningshelhet innehåller 6 separata träffar. 10–20 deltagare per träff
- ett gemensamt kulturseminarium för kulturansvariga och kulturaktörerna i Sydkustens medlemskommuner arrangeras med 40 deltagare
- 4–10 kulturanställda deltar i jobbskuggning
- kulturskolenätverket i Åboland sammankommer för 4–5 möten för konstskolornas lärare och 2 gemensamma satsningar: Kreativitet i politiken (mål: verksamhet i Pargas, Åbo, Kimitoön samt S:t Karins bjuder in beslutsfattare och minst 10 beslutsfattare deltar) och ett gemensamt kulturevenemang (60–70 medverkande från de olika kulturskolorna, 150 personer i publiken)
- att 2000 personer tar del av vår verksamhet på Bokmässan i Åbo.

5. Projektverksamhet

5.1 Läsande eftis

Under året fortsätter projektet *Läsande eftis* för att öka medvetenheten om och kompetensen i det läsfrämjande arbetet. Projektet startade 2023 och pågår t.o.m. 31.12.2025 och riktar sig till hela Svenskfinland. Projektet består av träffar och kurser i samarbete med lokala bibliotek och Folkhälsans digitala lärmiljö Läsväskan. Relevant information och mångsidigt material anpassat för målgruppen tas fram i samarbete med andra läsfrämjande aktörer. Projektet finansieras av Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne.

Målet med projektet är att skapa ett lustbetonat förhållande till att läsa, skriva och berätta som i förlängningen berikar barnens språkliga uttrycksförmåga och fantasi. Detta är förmågor som blir allt viktigare i dagens samhälle och som också är viktiga för att stärka svenskan som är utsatt på många orter. Läsning har stor betydelse för barns emotionella, intellektuella, sociala och språkliga utveckling. Grunden till goda läsvanor och en god läskunnighet läggs tidigt, redan före skolåldern och under de första skolåren genom lek med ord, samtal och högläsning. Inom morgon- och eftermiddagsverksamheten finns mångsidiga möjligheter att forma innehållet och verksamheten för barnen, men personalen behöver fortbildning, handledning och redskap i arbetet. Vi vill med projektet *Läsande eftis* presentera och utveckla enkla och för verksamheten anpassade metoder och redskap där läsning och språkstimulans är en naturlig del av verksamheten.

Mål för 2025 är att:

- inspirera eftisledare att satsa på läsning och berättelser för att stärka barnets språkutveckling, fantasi och uttrycksförmåga
- inspirera till lässtunder, bra bokval, varierande texter, eget skapande och nytänkande
- stärka samarbetet mellan skola och eftis för att stöda och komplettera varandras arbete
- stärka kommunikationen och kontakten mellan barn och vuxna genom lässtunder och samtal och fokus på närvaro, kontakt och koncentration
- stöda personalen i att strukturera vardagen i verksamheten

- visa på biblioteket som samarbetspart och mötesplats.

Åtgärder under året är att:

- ordna kurser och träffar på lokala bibliotek och på distans
- synliggöra information via nätet och sociala medier systematiskt
- göra insatser för att nätverket Läsande eftis ska fortsätta inom morgon- och eftermiddagsverksamheten även efter projektet
- sprida handledningsmaterial till alla verksamhetsenheter
- arrangera slutseminarium med gästföreläsare, verkstäder och exempel på lyckade lässatsningar
- utvärdera projektet och kommunicera resultaten utåt.

Mätare för verksamheten är:

- 6 inspirationsträffar på olika orter med deltagare och 5 inspirationsträffar på Teams för 120 deltagare
- 4 handlednings- och informationsträffar med Läsväskan för 40 deltagare
- ett slutseminarium med 70 deltagare
- att Läsbingoplanscher, bokmärken, nyckelband och övrigt material används i vardagen inom morgon- och eftermiddagsverksamheten.

5.2 Kultorum – forum för grundläggande konstundervisning

Kulturums målsättning är att skapa ett forum för diskussion, samarbete och utveckling av kultur- och konstundervisningen för barn och unga. Projektet stöder tvåspråkiga kommuner, läroanstalter och konstundervisningsaktörer i arbetet med att utveckla grundläggande konstundervisning och övrig kultur- och konstundervisning för barn och unga.

Genom Kultorum vill vi förstärka tvärkonstnärligt samarbete, skapa rum för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning samt öka synligheten för konstundervisningens betydelse i samhället. En central aspekt av projektets verksamhet är att arbeta för en tillgänglig och inkluderande kultur- och konstundervisning.

Kultorum finansieras av Svenska kulturfondens SKAPA-satsning. Projektperioden sträcker sig från 2023–2025.

Målsättningar för år 2025 är att:

- anordna regelbundna tema- och nätverksträffar för konst- och kulturundervisningsbranschen
- arrangera de gemensamma Konstundervisningsdagarna för branschen
- stöda kommuner och konstundervisningsaktörer i arbetet med att utveckla konstundervisning för barn och unga lokalt, regionalt och nationellt
- idka intressebevakning och påverkansarbete kring konstundervisning för barn och unga.

Åtgärder under året är att:

- anordna 3–5 tematräffar online för konstundervisningsfältet med expertgäster
- anordna 3–5 morgonkaffeträffar online för konstundervisningsfältet med fri diskussion
- arrangera regionala försommarträffar i Österbotten, Nyland och Egentliga Finland för kommuner och SKAPA-finansierade projekt

- arrangera Konstundervisningsdagarna hösten 2025
- färdigställa extern utvärdering av Kultorum-projektet
- färdigställa slutrapport för Kultorum-projektet
- anordna slutseminarium för projektet i slutet av år 2025
- kartlägga möjligheterna för fortsatt finansiering för Kultorum-projektet

Mätare för verksamheten är följande:

- 3–5 onlineträffar med 100 deltagare
- att samla 100 deltagare till Konstundervisningsdagarna
- 80% av de svarande har upplevt verksamheten som nyttig
- en kampanj för att lyfta fram kultur- och konstundervisningens samhälleliga värde och positiva inverkan har arrangerats
- tre uttalanden har gjorts
- exitplan för projektet har utarbetats.

Verksamheten utvärderas genom en extern utvärdering som utförs av Annika Sillander. Utöver det utvärderas verksamheten via deltagarenkäter i verksamheten och de program som arrangeras samt uppföljning av kvantitativa mätare.

5.3 Medskapande läsning hela vägen

Projektet Medskapande läsning har förverkligats/förverkligas inom Sydkustens ordkonstskola under åren 2022–2025 som pilotprojekt i samarbete med Skolnätverket Haru. Under hösten 2025 är avsikten att inleda ett allfinlandssvenskt projekt ”Medskapande läsning hela vägen”.

Målet med projektet Medskapande läsning hela vägen är att lyfta fram skönlitteraturens roll i det läsfrämjande arbetet samt de möjligheter till etisk reflektion och förståelse för en annan människas situation skönlitteraturen erbjuder. Avsikten är att sprida och förankra metoder och material till hela Svenskfinland. På lång sikt är målen för projektet:

- att synliggöra skönlitteraturens roll för läsutvecklingen
- en långsiktig lässtöttning och träning i läsuthållighet
- att skapa en positiv läsaridentitet och litterär identitet
- en fördjupning i narrativ fantasi och arbete med humanitet, bildning, jämlikhet och demokrati
- en aktiv, medskapande roll som läsare och stöttning i kreativt skrivande
- att utarbeta modeller för systematiskt arbete med längre, skönlitterära texter.

Medskapande läsning hela vägen skapar 12 veckor långa material- samt metodhelheter för tre för läsutvecklingen viktiga brytningsskeden: årskurs 3, 5 (under första verksamhetsåret) och 7 (under andra verksamhetsåret). Till varje helhet väljs tre skönlitterära verk av hög kvalitet som både erbjuder eleverna successivt växande läsutmaningar och möjligheter till etisk reflektion i kombination med kreativa skrivuppgifter. Med hjälp av kontinuerlig stöttning och olika stödåtgärder utvecklas elevernas positiva läsaridentitet. Samtidigt får lärarna en modell för hur man effektivt och lustfyllt kan arbeta med skönlitteratur i klassen samt en tydlig riktlinje gällande nivån texterna eleverna läser på olika årskurser.

För att synliggöra skönlitteraturens roll arrangeras ett för alla intresserade öppet seminarium där centrala forskare föreläser om skönlitteraturens roll både för läsutvecklingen/läsförmågan och för bildningsmålen.

Projektet Medskapande läsning hela vägen är tänkt att genomföras under tre läsår 2025-2026, 2026-2027 och 2027-2028 med två projektledare på deltid. Under dessa tre år utvecklas material och metodhelheterna, regionala lärare på deltid rekryteras, fortbildas och efter det förankrar de regionala lärarna satsningen lokalt i Österbotten, Åboland, Nyland samt språköarna med hjälp av närutförande av helheterna i klasser, workshoppar och fortbildning i lokala lärarkollegier samt distansstöd för lärare som genomför helheterna på egen hand. Tack vare lokala resurspersoner kan projektet få en tydlig regional förankring vars ringar på vattnet fortsätter att spridas långt efter att projektperioden avslutats.

Mätare för 2025 (hösten) är följande:

- projektet inleds och personal anställs
- materialhelhet för åk 3 publiceras inkluderande lärarhandledning
- webbplats för projektet lanseras
- 50 elever deltar i närundervisning
- 20 lärare deltar i fortbildningsdagar.

5.4 MEP – Mera EU-projekt till Svenskfinland

Andelen EU-projekt i civilsamhället (tredje sektorn) är liten, speciellt i Svenskfinland. För att öka civilsamhällets förmåga att dra nytta av EU-medel har det länge funnits ett behov av en organiserad struktur som kan ge stöd och rådgivning i EU-projekthantering och -ansökningar. Det har varit svårt för organisationer att navigera i den komplexa ansökningsprocessen och att uppfylla de höga kraven för EU-projekt. En sådan struktur skulle kunna hjälpa organisationer att identifiera relevanta finansieringsmöjligheter, utveckla projektansökningar och bidra till att genomföra projekten på ett effektivt sätt. Därför planeras för åren 2025–2026 projektet MEP – Mera EU-projekt till Svenskfinland.

Projektet ska stärka det svenskspråkiga civilsamhällets (tredje sektorns) förmåga att ansöka om och genomföra EU-finansierade projekt. Projektkontoret ska utbilda, informera och skapa samarbeten mellan organisationer för att främja ansökningar både under programperioden 2025–2027 och inför nästa programperiod från 2028. Projektet ska etablera en hållbar mekanism för att stödja civilsamhällets arbete genom att öka deras förmåga att dra nytta av EU:s finansieringsprogram. Det här görs genom att upprätthålla ett ”EU-projektkontor” under åren 2025–2026 för att få flera EU-finansierade projekt till Nyland och Åboland. Långsiktig målsättning är att kunna stärka organisationernas kunnande så att de själva ska kunna samarbeta kring EU-projekt och ha intresse för att söka EU-finansiering också framöver.

Projektkontoret handleder organisationer och utbildar dem i hur projekt ansöks och bedrivs samt informerar om olika EU-program. Projektkontorets mål är också att skapa sådana samarbeten mellan organisationer att dessa lättare kan ansöka om EU-projektfinansiering tillsammans såväl under programperioden 2025–2027 som med tanke på den nya programperioden från 2028 och framåt. Projektkontoret utreder vilka behov och vilket intresse olika svenskspråkiga organisationer inom tredje sektorn har för att ansöka om EU-finansiering. Projektkontoret bevakar svenska

organisationers intressen i förhållande till myndigheter då det gäller ansökan om EU-finansiering och bistår organisationerna i ansökningsförfarandet. Avsikten är att organisationer ska våga och få färdigheter att ansöka om bidrag från olika EU-program och i förlängningen få flera EU-projekt till Svenskfinland. Under projektets gång vägleder projektkontoret och utbildar organisationer i hur rapportering och uppföljning ska göras.

Projektkontoret kartlägger olika samarbetsmöjligheter och vilka program som lämpar sig för de olika organisationerna samt sammanför organisationer till konsortier som kan söka om bidrag. Utbudet av EU-program är stort och projektkontoret bistår därför organisationerna i att hitta lämpliga EU-projektbidrag att söka om.

Åtgärder under 2025 är bland andra att:

- kartlägga behov och intressen samt inrättande av samarbeten och nätverk för projektansökningar
- utveckla utbildningsmaterial
- lansera en hemsida (webbportal) med digital plattform för information, utbildning och kontakt
- anordna utbildningsworkshops för att introducera EU-programmen och handleda i hur ansökningar skrivs
- ge rådgivning och handledning till organisationer
- intressebevaka.

Mätare för verksamheten är att:

- 2 samarbetsnätverk skapas
- 2 projektansökningar lämnas in
- 3–5 intresseanmälningar
- 15 deltagare/utbildning, 1–3 workshops
- 1 seminarium, 20+ deltagare
- 1–2 utbildningsmaterial/guider lanseras.

5.5 Skolbiblioteksutredningen

Under början av året slutförs skolbiblioteksutredningen, vilken påbörjades under år 2024. Avsikten med utredningen är att kartlägga situationen med skolbiblioteken i de svenskspråkiga skolorna i Finland. Det har gått över tio år sedan den senaste kartläggningen av skolbiblioteken i Svenskfinland gjordes och det är därför aktuellt med att beskriva hur skolbiblioteksverksamheten ser ut idag. Kartläggningen har besvarats av grundskolor, gymnasier och yrkesutbildningar.

Åtgärder för verksamheten är att:

- färdigställa skolbiblioteksutredningen inom februari
- presentera resultaten vid ett webinarium och i en rapport som trycks upp.

Mätare för verksamheten är att:

- utredningen är färdig inom februari

- 50 ex av rapporten trycks upp och rapporten finns också tillgänglig på webben
- 10-20 personer deltar i webinariet där rapporten presenteras.

6. Sydkustens ordkonstskola

Sydkustens landskapsförbund upprätthåller Sydkustens ordkonstskola, som har som uppdrag att erbjuda ordkonst för barn och unga inom hela verksamhetsområdet. Till verksamheten hör att ordna grundläggande konstundervisning, erbjuda ordkonst i form av övriga regelbundna hobbygrupper, göra projektsatsningar, erbjuda ordkonst för barn under skolåldern, utarbeta pedagogiska material, arrangera fortbildningar och utveckla ordkonsten som konstform på svenska i Finland. Ordkonstverksamheten omspannar åldersmässigt allt från småbarn till ungdomar och vuxna. Sydkustens ordkonstskola har en egen verksamhetsplan för år 2025 som godkänns av ordkonstskolans direktion.

6.1 Grundläggande konstundervisning och övrig hobbyverksamhet

Grundläggande konstundervisning i ordkonst är kontinuerlig, målinriktad undervisning enligt läroplanen för att stödja elevernas utveckling inom ordkonst. Undervisningen inom den grundläggande konstundervisningen riktar sig till barn och unga i åldern 7–18 år. Under år 2025 arbetar ordkonstskolan med att utveckla och utvärdera läroplanen i ordkonst med fokus på både allmän och fördjupad lärokurs.

Under läsåret 2024–2025 har Sydkustens ordkonstskola grundläggande konstundervisning för ca 250 elever i fem kommuner. Vi utvärderar verksamheten i dessa kommuner för att hitta den form av ordkonstverksamhet som är ändamålsenlig och hållbar. En stabil och kontinuerlig verksamhet ger bättre förutsättningar för att erhålla statsstöd för verksamheten då statsandelarna för grundläggande konstundervisning omfördelas och lagen förnyas 2027.

Förutom grundläggande konstundervisning i ordkonst arrangerar Sydkustens ordkonstskola regelbunden hobbyverksamhet i ytterligare fyra kommuner för ca 50 barn och unga. En mångsidig hobbyverksamhet för barn och unga utvecklas lokalt och regionalt även via den nationella satsningen på Finlandsmodellen, och fungerar både som en inkörsport och ett komplement till den grundläggande konstundervisningen. Genom samverkan med olika Skapa-projekt startas verksamhet även på nya platser och orter.

Ordkonstskolan arbetar målmedvetet med att synliggöra ordkonstskolans lärtig och utveckla kvaliteten i undervisningen. Detta görs bland annat genom att utöka antalet grupper för barn under skolåldern samt genom att satsa på att utveckla undervisningen för de äldre eleverna med egna undervisningsutrymmen, datorer och fördjupande temakurser. Ny verksamhet för barn i förskolan har startat i Helsingfors och år 2025 planeras motsvarande verksamhet även i de övriga kommunerna där vi har grundläggande konstundervisning.

I samarbete med kommunerna och skolorna etableras ordkonsten som en fritids- och klubbverksamhet i skolorna för elever i de lägre årskurserna. Bibliotek, arbetar- och medborgarinstitut, kommunernas kultur- och bildningstjänster, skolornas klubbverksamhet, lokala föreningar och Finlandsmodellen med flera utgör de centrala samarbetspartnerna.

6.2 Utveckling av kompetens och verksamhet inom ordkonst

Ordkonstskolan deltar aktivt i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och på nationell nivå. Ordkonstskolan samverkar i olika Skapa-projekt på lokal och regional nivå och detta arbete utgör en central del av utvecklingsarbetet för att öka tillgängligheten och jämlikheten inom konstundervisning på svenska i Finland. Ordkonstskolan deltar som samarbetspart i det treåriga projektet *Ordkonstverksamhet i Svenskfinland – insats för*

ökad tillgång, samverkan och kvalitet. Centret för livslångt lärande, CLL vid Åbo Akademi är huvudman för projektet vars syfte är att öka tillgången till ordkonstverksamhet för fler barn och unga i Svenskfinland. Detta görs genom att stödja nya aktörer att starta ordkonstverksamhet och att höja kvaliteten bland annat genom att erbjuda kurser och utbildning i litterärt skapande och ordkonst.

6.3 Pedagogiskt material och undervisningshelheter

Skräddarsydda verkstäder och projekt riktade till skolor, daghem och eftermiddagsverksamheten utförs under året enligt efterfrågan och finansiering. Projekten ska höja läsintresset och stimulera barnens språkanvändning med skönlitteratur och eget skapande i fokus. Nya och redan genomförda undervisningshelheter dokumenteras och presenteras på ett lättillgängligt sätt för att locka fler skolor att beställa ordkonst i undervisningen. Under året systematiseras, standardiseras och skapas koncept för att lättare föra ut olika färdiga produkter. Helheterna och koncepten kopplas till målen i läroplanerna för de olika stadierna.

Projektet *Medskapande läsning* som startade år 2022 fortsätter i samarbete med skolnätverket Haru vid Svenska folkskolans vänner under våren. Inom medskapande läsning inspireras eleverna till läsning på olika kreativa sätt, samtidigt som lässtöttningen fortsätter under och efter läsprocessen. En klass i årskurs 3 i fyra skolor per termin jobbar med tre olika böcker under 12 veckor. Kontinuitet i form av en längre process och ökad kravnivå är viktiga för att etablera läsvana och utveckla en positiv och dynamisk syn på sig själv som läsare, det vill säga att alla kan utvecklas som läsare. År 2025 utökas konceptet så att klasslärare självständigt kan genomföra projektet i sin klass under projektet Medskapande läsning hela vägen. Konceptet utökas under året även till åk 5.

Ordkonstskolan utarbetar årligen pedagogiskt material och väljer ut böcker för bokpaket från Lisi Wahls stiftelse. Även övriga handlednings- och stödmaterial till litteratur skapas, bland annat i samarbete med projektet Läsande eftis och för Poesirummet-utställningar kring Kirsi Kunnas 100-årsjubileum. Syftet med de pedagogiska materialen är att levandegöra litteraturen genom samtal och inspirerande skaparövningar samt att bidra till ökad läsglädje och intresse för skönlitteratur genom delade läsupplevelser.

Ordkonstskolans mål år 2025 är att:

1. utveckla läroplanen i ordkonst för allmän och fördjupad lärokurs och arbeta för en hög kvalitet i ordkonstundervisningen
2. synliggöra ordkonstskolans lärtig och olika delar av verksamheten
3. arrangera grundläggande konstundervisning och övrig undervisning i ordkonst för barn och unga i skolåldern som närundervisning samt på distans
4. ordna ordkonstverksamhet för barn under skolåldern
5. ordna verksamhet i form av evenemang, verkstäder, kurser och föreläsningar riktad till olika målgrupper
6. arbeta för en hållbar lösning och struktur för ordkonstskolans verksamhet inkluderande administration, ekonomi och personalförhållanden
7. utvärdera verksamheten med enkät till deltagare och vårdnadshavare
8. främja ordkonstlärarutbildning, forskning inom ordkonst samt påverkansarbete för konstformen i samarbete med högskolor och nationella nätverk
9. medverka i Skapa-projekt på lokal, regional och nationell nivå för att få fler aktörer att erbjuda och ordna ordkonstverksamhet

10. ta fram nya pedagogiska handlednings- och stödmaterial till litteratur vilka erbjuds aktörer inom småbarnspedagogik, grundläggande undervisning och andra stadiet.

Mätare för verksamheten är att:

- 400 barn och unga i skolåldern i 9 kommuner deltar i regelbunden ordkonst- undervisning som närundervisning samt på distans, av dessa deltar 250 barn och unga i grundläggande kostundervisning i fem kommuner
- 300 barn under skolåldern i fyra kommuner erbjuds ordkonstverkstäder
- 2500 barn och vuxna nås av övrig ordkonstverksamhet
- flera mångåriga verksamhets- eller projektbidrag erhålls
- delta i två nätverksseminarier för ordkonst vid Åbo Akademi och 6 möten med Föreningen för ordkonstundervisning i Finland samt medverka i två utlåtanden
- fyra pedagogiska handlednings- och stödmaterial utvecklas
- minst 75 % av eleverna/vårdnadshavarna deltar i utvärdering.

7. Uppföljning och utvärdering

Sydkustens verksamhet som helhet utvärderas dels genom verksamhets-, områdes- och projektvisa utvärderingarna, dels utgående från mätare som berör hela personalen och som mäter all verksamhet som större helhet.

För varje verksamhetsområde och projekt har uppgjorts mätare såväl kvantitativa som kvalitativa. Dessa följs upp och utvärderas samt fungerar som grund för utveckling av verksamheten. Utvärderingen presenteras för styrelsen och behandlas med personalen halvårsvis. Vissa verksamheter och projekt utvärderas dessutom via enkäter för deltagarna eller genom att anlita externa utvärderare. Vi följer också upp verksamheten genom feedback och statistik via sociala medier och hemsidan samt kartläggningar.

Sydkusten har god genomslagskraft på samhällelig nivå. Detta bestyrks genom att Sydkusten uppfattas som en attraktiv samarbetspart, ses som en naturlig huvudman för också större projekt och dyker ofta upp i diskussioner om organisationer som kan axla stora helheter.

Evenemang som arrangeras av och inom ramen för Sydkusten har god dragningskraft och uppfattas som meningsfulla, intressanta och givande. Att Sydkustens verksamhet är regionalt spridd uppfattas också som positivt. Detta bekräftas både av deltagarstatistiken och den respons som vi samlar in i anknytning till evenemangen.